

## Fotografie jako nositel mediálního obsahu

Za vynálezem fotografie stálo snažení mnoha vědců, kteří se nadchli pro myšlenku „malovat světlem“. Po nespočetných pokusech s technikami i materiály se to v první polovině 19. století opravdu podařilo. V dnešním světě je fotografie, převážně již v digitální formě, něčím naprosto běžným. Spolu s jejím uvedením do praxe každodenního života se naskytla neuvěřitelná možnost prezentovat různá sdělení. Nechme teď stranou uměleckou tvorbu a zaměřme se na fotografii jako nositele obsahu.

Její použitím získaly noviny, jako dřívější nejdostupnější médium nový rozměr. A to především díky fotografiím válečným.

Za vůbec první fotograficky dokumentovaný válečný konflikt považujeme Krymskou válku (1853-56). Tehdy se první známý válečný zpravodaj William Howard Russell rozhodl přidat ke svému syrovému popisu utrpení a bolesti obětí i fotografie. Kromě toho, že jeho reportáže vyzrazovaly válečná tajemství a britské vládě kazily na veřejnosti dojem, tak zapůsobily na city. Válka se najednou nezdála být tak daleko, odlehčený obraz konfliktu, srovnatelný se sportovním utkáním, co vláda veřejnosti předkládala, byl narušen. Fotografie získala neodpytatelné místo v tisku.

V konfliktu o Kubu (Španělsko-americká válka) měla média klíčový význam. S bulvárním nádechem a samozřejmě s pomocí fotografie lícily newyorské noviny W. R. Hearsta zvěřstva páchaná na Kubě. Podstatně tak ovlivnily veřejné mínění a ospravedlnily postup americké vlády. Hovoří se o konfliktu vyvolaném médii.

Ne tedy samotná fotografie, ale její vhodné spojení s určitým kontextem dalo novinám nové možnosti. *Zlatý věk fotožurnalismu*, tak je označováno období mezi lety 1930-1950, kdy válečná fotografie prošla technologickým pokrokem a zkušeností druhé světové války. V dalších obdobích se stala běžnou součástí válečných reportáží. V současnosti je možnost pořídit vizuální záznam natolik dostupná, že se ve zpravodajstvích často objevují i fotografie amatérské. Někdo hovoří o krizi fotoreportérství, ale tyto snímky mají díky ohromné autenticitě velkou hodnotu. Je nám prezentováno tolik vizuálních informací, že si každý může udělat svůj názor. Už nejsme odkázáni na mnohdy dodatečně aranžované snímky jako za doby Americké občanské války. Tehdy ale byla myšlenka zachytit tak podstatný okamžik dějin pro další generace něčím novým. Vznikly dokonce týmy reportérů, cestujících s pojiždnou laboratorii, zachycujících různá bojiště. Ale pojďme ještě dál.

Prvním přímo sledovaným válečným konfliktem byla nedávná válka v Perském zálivu, kdy vylodění amerických vojsk přenášela CNN a vojáci byli doprovázeni reportéry i v průběhu akcí. To se ukázalo jako ne úplně šťastné řešení, což se projevilo i při invazi do Iráku po útocích 11. září. Válka se v médiích jevila jako „válka bez mrtvých“. Záběry zřídka zobrazovaly oběti. Včlenění novináři byli bráni jen do určitých akcí, a tak vláda nepřímou zkruslovala mediální obsah. Do světa pak putovaly informace i obrazy, jaké se pro politiku USA hodily. Máme sice pocit, že žijeme ve svobodném světě a tudíž i nám servírované informace jsou nezkruslené, ale stále je namístě sledovat kontext a nedělat si unáhlené závěry z jednoho zdroje.

Využití fotografie není politice cizí, jak už je z předchozích článků patrné. Až směšně působí případ amerického prezidenta Regana, který se nechal fotografovat do novin s dětmi v chudinských čtvrtích, zatímco omezoval rozpočet na projekty pro sociálně slabší děti a etnické menšiny...

Všichni ještě máme v čerstvé paměti českou předvolební kampaň. I ta ukázala, jakou může mít fotografie sílu. Bohužel se v její negativním charakteru často ztratilo jakékoliv adekvátní sdělení.

Pokusil jsem se nastínit, jaké možnosti s sebou přineslo masové využití fotografie v mediální sféře. Samozřejmě, že to byl pozitivní přínos, nicméně je dobré vědět, jak snadno jsme

zlákatelní vizuálním obrazem a tudíž i náchylnější k propagandě. Proto je fotografie s vědomím její subjektivity a pocitovosti vhodnou součástí žurnalistiky. A nejen žurnalistiky, díky fotografii se dostává uměleckého vyžití i méně výtvarně nadaným lidem. Stala se součástí běžného života, vzpomínek, které si díky ní můžeme znovu a znovu připomínat.